

DE RECHTERHAND VAN GROOTMEESTER KONSTANTINE

Konstantine Gamsachoerdia

KONSTANTINE GAMSACHOERDIA

De rechterhand van grootmeester Konstantine

HISTORISCHE ROMAN

© 2015 A. Djavakhadze / Uitgeverij U2pi

Titel: De rechterhand van grootmeester Konstantine

Auteur: Konstantine Gamsachoerdia

Vertaler: Artchil Djavakhadze

Redactie: Hans en Tineke Hagen

Omslagfoto: Bakuri Javakhadze

Uitgeverij U2pi BV, Den Haag

Website uitgever: www.jouwboek.nl

ISBN: 978-90-8759-556-2

NUR: 302

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

VOORWOORD

Konstantine Gamsachoerdia was een Georgische schrijver en een publiek figuur, die wordt beschouwd als de meest prominente Georgische schrijver van de 20^e eeuw.

Hij werd geboren op 3 mei 1893 in Abasja in de Georgische provincie Mingrelië, als zoon van de adellijke grondbezitter Simon Gamsachoerdia. Hij had twee oudere broers, Victor en Alexander.

In 1911 rondde hij in Koetaisi (West-Georgië) zijn gymnasium af. Van 1912 tot 1919 studeerde hij in Duitsland, eerst aan Albertina universiteit in Königsberg, vervolgens aan de universiteit van Leipzig, en ten slotte aan de Friedrich-Wilhelms-Universität in Berlijn, waar hij promoveerde en de wetenschappelijke titel behaalde van doctor in de filosofie. In München leerde hij Thomas Mann kennen met wie hij bevriend raakte.

In het begin van zijn literaire carrière schreef hij gedichten en novellen. Zijn eerste gedicht publiceerde hij in 1909 onder het pseudoniem 'K. Abasjispireli'. Zijn eerste novelle was de 'Berlijnse novelle'. Daarna schreef hij de novellen 'Ontmoeting met dode', 'Klokken', 'Clara' en 'Porselein'. Zijn eerste roman was 'Glimlach van Dionysos'. Zijn eerste literaire werken zijn beïnvloed door beroemde schrijvers en filosofen, zoals Friedrich Nietzsche, Henri Bergson en Rudolf Steiner. Hij schreef een monografie over Goethe en vertaalde diens 'Faust'. Hij vertaalde ook Aleksandr Poesjkin, Walt Whitman, Thomas Mann en Erich Maria Remarque uit het Russisch, Engels en het Duits. Hij is de auteur van de romans: 'De glimlach van Dionysos', 'Roman van het leven van Goethe', 'Het stelen van de maan', 'De rechterhand van grootmeester Konstantine', 'David de Bouwer' en 'De bloei van de wijnstok'.

Konstantine Gamsachoerdia was niet alleen een befaamde schrijver, maar ook een figuur die zich sterk verzette tegen het Sovjetregime. Toen het Rode leger van Sovjet-Rusland in 1921 Georgië bezette, schreef Konstantine Gamsachoerdia een open protestbrief aan Lenin, die in de krant 'Sociaal-Federalist' werd gepubliceerd. Als teken van rouw verscheen hij zelf op straat in een zwarte tsjocha (Georgische nationale kleding). Door zijn deelname aan de Georgische Bevrijdingsbeweging werd hij meerdere malen gearresteerd door het Sovjetregime. Ook zijn zoon, Zviad, was tijdens het Sovjettijdperk een dissident en een strijder voor de onafhankelijkheid van Georgië. Hij werd in 1991 gekozen als de eerste president van onafhankelijk Georgië.

De agressieve houding van het Sovjetregime tegen Konstantine Gamsachoerdia noodzaakte hem om zijn literaire personages naar de geschiedenis te verplaatsen, waar hij conflicten beschreef tussen de politieke macht en individuen. De meest bekende van zijn romans, zijn magnum opus, is 'De rechterhand van grootmeester Konstantine' (1939). Deze roman is geschreven rond de legende van de bouw van de kathedraal Svetitschoveli (de levende pilaar) in het begin van de 11^e eeuw tegen de achtergrond van de toenmalige politieke situatie in Georgië. Deze klassieker van de Georgische literatuur gaat over het tragische lot van de toegewijde architect Konstantine Arsakidze die van de koning de opdracht krijgt om de kathedraal te bouwen. Maar Arsakidze wordt de rivaal van de koning in de liefde voor de mooie Sjorena, een dochter van een opstandige edelman. De botsing van krachtige menselijke hartstochten, tussen ongeoorloofde liefde en plicht, culmineert in een gruwelijke afstraffing van de kunstenaar. De roman is in een aantal talen vertaald, onder andere Russisch, Engels, Duits, Frans, Chinees, Hindi, Urdu, Armeens en Ossetisch en in 1970 ook verfilmd in Georgië.

Konstantine Gamsachoerdia stierf in 1975 en werd begraven in de achtertuin van zijn huis, die hij een “Colchische Toren” noemde. Gamsachoerdia’s leven en zijn werken zijn ook vandaag de dag nog een inspiratiebron voor velen.

Artchil Djavakhadze

*Mij lavend aan het water van de Chekordzoela
Bouwde ik Mtscheta.
Ik werd opgepakt, mijn arm afgehakt,
Schoonheid was mijn schuld.*

PROLOOG

In het weekend, wanneer de bewoners van Tbilisi met hun comfortabele auto's massaal de stad uittrekken, begeef ik me zoals gewoonlijk naar de renbaan. Nu het seizoen van de paardenraces is afgelopen, zal een flinke rit langs de Georgische Militaire Hoofdweg dik wordende paarden goed doen. Op de renbaan weten ze hoeveel ik van paardrijden houd.

“Wilt u Seïra¹?” vroeg Nosjrevan, de oude paardenverzorger.

“Seïra is een goed paard, maar ik heb gemerkt dat hij bang is voor auto's.”

“Navarda²?” Direkt voegde hij eraan toe: “Navarda reageert nerveus als hij een brug moet oversteken.”

“Wat denkt u van Dardimandi³?”

“De best hanteerbare hengst. Hij is niet bang voor auto's en steekt vlot een brug over.”

Mijn keuze viel op Dardimandi.

De Georgische Militaire Hoofdweg is de mooiste van alle grote wegen ter wereld en Dardimandi het voornaamste van alle paarden.

Er bestaat voor mij geen betere ontspanning dan paardrijden. Wanneer een paard met een smal hoofd, brede borst, sterke knieën en gespitste oren mij aankijkt, dan valt de vermoeidheid door het zware werk van mij af en komt energie van generaties in mij naar boven. Ik voel me herboren, alsof ik voor het eerst geniet van stappen, springen en galopperen door dit mooie land.

Ik streelde Dardimandi's oren, zo klein als de fluwelen bladeren van een iep. Ik keek in zijn pruimkleurige ogen en ervoer de ontembare kracht, die moeder natuur zo overvloedig aan de dieren heeft toebedeeld.

Plotseling werd de altijd zo kalme Dardimandi onrustig. Paarden kunnen gedachten lezen en de gemoedstoestand van hun berijders perfect aanvoelen.

1 De spelende.

2 De ongetemde.

3 De zorgeloze.

Ik heb Dardimandi eerder bereden. Als snelste raspaard werd hij kampioen van Georgië en heeft hij ons land op veel grote renbanen roem gebracht. Daarom behandel ik hem altijd met groot respect. Per spoor heeft Dardimandi de hele Sovjet-Unie doorkruist. Hij is gewend geraakt aan gedreun van locomotieven, gebrom van auto's en gegrom van tractoren.

Echter voor dieren geldt hetzelfde als voor sommige mensen. Als je ze respectvol behandelt, denken ze dat je bang voor hen bent. Waarom zou je anders zoveel eerbied voor ze tonen?

Mijn paard werd ongeduldig en ook ik was in de stemming om in één ruk door naar Karakorum⁴ te galopperen, maar ik besloot Dardimandi's bijzondere krachten te sparen.

Zijn prachtige, grote ogen keken schichtig naar de blinkende personenauto's en vuile vrachtwagens. Vol verlangen stond hij klaar om met mij te vertrekken en alles achter zich te laten. Ik nam het de onvermoeibare hengst niet kwalijk dat hij zo warmbloedig reageerde. Voor mijn ogen zag ik Tbilisi geleidelijk groeien tot een aanzienlijke stad. De elektrische verlichting op de Heilige Berg "Mtatsminda" was als een groot kampvuur dat de duisternis verjaagt. Weerspiegelingen van de lantaarns langs de brug van Tsjeljuskins Helden en de kade van Stalin dreven als zacht kabbelende lichtballen op de rivier de Mtkvari. Passerende auto's met felle ogen raasden in de oren van de geprikkelde hengst.

Van het geloei van fabriekssirenes, het gebrom van tractoren op weg naar het platteland en het vrolijk gerinkel van fietsbellen werd de gewoonlijk kalme Dardimandi nerveus. Hij briepte van tijd tot tijd en kauwde op zijn bit.

Noch bit, noch borstriem kon hem in toom houden. Hij strekte zijn sierlijke hals en sprong los. Ik hield hem in en kreeg hem net onder controle, toen hij plotseling zijwaarts sprong, aan de teugel trok en er vandoor ging. Mijn armen raakten vermoeid en ik besloot hem even de vrije teugel te geven, er van uitgaande dat hij na een korte sprint wel zou kalmeren. Bij de veerboot in Dighomi ging hij over in galop. Ik

4 De hoofdstad van het Mongoolse rijk in de tijden van Dzjengis Khan.

verzette mij niet en liet de onverschrokken hengst zijn gang gaan. Het leek alsof duizenden vreemde wezens met vurige ogen ons zwoegend en brommend op de hielen zaten.

De hengst ging sneller en sneller, alsof hij vond dat deze stad vol motoren geen plaats was voor een paard en hij zich beter zo snel mogelijk uit de voeten kon maken. Buiten de stad kon ik hem terugbrengen naar draf. Aangezien we laat uit Tbilisi vertrokken waren, lag het in mijn bedoeling naar huis terug te keren zodra wij Avtsjala hadden bereikt, waardoor ik mijn geliefde Svetitschoveli⁵ niet zou zien.

Altijd weer is het een genot om dit prachtige bouwwerk te bewonderen. In de ochtend krijgt de zonovergoten tempel de kleur van een groene hagedis. Tijdens zonsondergang straalt de tempel goudkleurig en na het vallen van de avond, in het schijnsel van de sterren, reiken zijn gebogen lijnen vol harmonie tot aan de hemel.

Zelfs als de koppige Dardimandi mij in volle galop langs zijn muren zou rijden, heb ik al genoeg aan een enkele glimp van de tot hoog in de hemel reikende symfonie der stenen.

Ik wilde deze tempel toch nog een keer in de schemering zien en dan teruggaan.

In Avtsjala werd de hengst bang van een tractor met aanhanger die ons tegemoet kwam. Hij schrok van het gebrom, trok aan de teugel, kwam los en rende in vliegende vaart weg. Ik genoot van het razende tempo en hield hem niet tegen.

De lichten van de krachtcentrale van Zemo Avtsjala weerkaatsten in de Mtkvari. Als ontelbare glimmende ogen van fabelreuzen beschenen ze de hellingen van de Zedazeni Berg, het domein van demonen uit de verhalen van de oude Iberiërs.

Pas bij het Kruisklooster lukte het me Dardimandi in te tomen.

De nacht viel over de dalen van Zedazeni en Sarkineti.

Toen de eerste regendruppels mijn gezicht verkoelden naderden wij de Pompeusbrug over de Mtkvari. Bij het aanzicht van deze weg en brug kreeg ik een reeks associaties. Ooit was een Romeinse consul met zijn leger deze brug overgetrokken. En hij was niet de enige.

5 De Kathedraal in Mtscheta; Svetitschoveli betekent letterlijk 'de levende pilaar'.

Later passeerden hier ook horden Saracenen, Seltsjoeken, Turken en Iraniërs. Nu heeft deze brug geen ander nut dan zijn weerspiegeling in de rivier. Hij vormt geen verbinding meer tussen vandaag en gisteren. Als een stille getuige van het verleden staat hij nutteloos in het heden en zelfs niet waard om in een museum te plaatsen. Het zal niet lang meer duren tot de Mtkvari hem wegspoelt als een luchtspiegeling, onbruikbaar voor de toekomst.

Zijn rol als poortwachter van de koningsstad is overgenomen door de Brug der Helden, zoals ons mooie Tbilisi de status van de hoofdstad Mtscheta heeft overgenomen.

Al mijmerend was ik in Mtscheta aangekomen. De spitse koepel van de Svetitschoveli was omringd door wolken. Langs de horizon werd de bewolkte hemel amberkleurig en van tijd tot tijd verlichtten bliksemschichten de schemerige bergkammen.

Binnen de vestingmuren van de Svetitschoveli word je teruggevoerd naar het begin van de 11^e eeuw met zijn sombere, mysterieuze nachten. Bij de poort steeg ik af. Een paar schimmige figuren waren in de nabijgelegen straten te zien.

Ik vroeg een jongen zonder hoofddekseel of Ekvtime binnen was. Hij schudde zijn hoofd, niet begrijpend wie hiermee werd bedoeld. Een vrouw met hoofddoek naderde en zei:

“Vraag het de oude man op de binnenplaats”.

Ik opende de poort en leidde mijn paard naar binnen, de donkere tempelhof in. Daar in de linkerhoek, naast het bijgebouw van de tempel dat tegen de vestingmuur gebouwd was, zat een man gebogen op een steenblok.

Toen deze mij met paard en al opmerkte, stond hij op en kwam op mij af.

“Wie bent u?” vroeg hij verrast.

Ik herkende Ekvtime aan zijn stem, maar hij herkende mij pas toen ik mijn naam zei.

De oude man was blij om mij te zien. Hij kuste me op mijn rechterschouder volgens Mingrelse⁶ gewoonte, nam mijn paard bij de

⁶ Westelijke provincie van Georgië.

teugels en leidde mij naar een houten trap.

Door de jaren heen was de grijsaard nog kleiner geworden dan hij al was. Dertig jaar geleden leerde hij mij psalmen à capella te zingen. Indertijd verzamelde hij oude hymnen, manuscripten, voorbeelden van folklore, bezweringsformules, sprookjes en oude muntstukken.

Dergelijke mensen zie je vaak rondom onze musea en historische monumenten scharrelen. Zij doen zich als het ware tegoed aan de resterende kruimels van de oude cultuur.

In mijn herinnering was Ekvtime altijd gebleven als een stroblonde man, met een lange snor zo glanzend als een vette maïskolf. Voor mij stond een man met spierwit haar en een lange witte baard van het soort dat de primitieve schilders toedichtten aan de Bijbelse God op de muren van dorpskerken.

Ekvtime, zoals ik heb opgemerkt, behoort tot die mensen die overal nodig lijken, maar eenmaal op de plaats aangekomen blijken ze toch overbodig. Zij zijn voortdurend op zoek naar nieuwe doelen in het leven zonder ooit hun bestemming te bereiken. Ze vormen ontegenzeggelijk het levende bewijs van het gezegde: “Velen zijn geroepen, maar slechts weinigen uitverkoren.”

Soms valt iemand op door zijn onbeduidendheid. Vandaar dat ik telkens naar hem keek. Indertijd gaf hij zanglessen in een oud klooster, was hij museumbeheerder in Zoegdidi⁷, manager van de eerste bioscoop in Koetaisi⁸ en speelde hij in het theater van Koetaisi een uitstekende bijrol als standbeeld van Nero. Tien jaar geleden reisde hij met een volkszanggroep door Georgië. Verder runde hij enige tijd een antiquariaat in Tbilisi. Hij had altijd een bijzondere verzameling oude boeken en afbeeldingen op voorraad. Op een dag trof ik op de plaats van zijn winkeltje een kapperszaak aan. Sinds die tijd ben ik hem uit het oog verloren.

Een paar dagen voor mijn tocht naar Mtscheta had ik toevallig gehoord dat hij huisbewaarder van de kathedraal was geworden.

Ekvtime en ik zaten lange tijd samen op het balkon.

⁷ Hoofdstad van de Georgische provincie Mingrelië.

⁸ Hoofdstad van de Georgische provincie Imereti.

Het bliksemde van tijd tot tijd waarbij het silhouet van de Svetitschoveli zich tegen de hemel aftekende. Direct daarna was hij weer in het donker gehuld. Soms rommelde het geheimzinnig aan de hemel, wat werd gevolgd door een verblindende lichtstraal, die het Kruisklooster⁹ en de zwarte kammen van de bergen Zedazeni en Sarkineti deed oplichten. Een frisse wind dreef de wolken naar het oosten. De herfsthemel klaarde op en de maan boven de Svetitschoveli scheen feller dan ik ooit had gezien, zelfs niet in de maand mei.

Stil staarde ik in het donker naar de sluimerende tempel en de rondom staande kantelen van de vestingmuur. Vleermuizen vlogen over de binnenplaats. De stilte was zo intens en ongewoon alsof de tijd was vergeten voorbij te gaan.

De hemel strekte zich boven de tempel uit als een donkerblauwe luifel, waartegen de schaduwen van de omringende kantelen leken te bestaan uit geslepen git en jaspis.

Maar al sta je voor zo'n groot kunstwerk, dan nog vraagt de nietigste mens meer aandacht.

Ik vroeg Ekvtime over zijn leven te vertellen. Het verhaal dat de oude, door het leven getekende man in de schaduw van de tempel vertelde, was de tragedie van iemand met een brede interesse, die door zijn verstrooidheid niets had kunnen bereiken. De laatste tien jaar besteedde deze zonderlinge man zijn aandacht aan de kathedraal, terwijl hij vroeger drie keer per jaar van werkplaats wisselde. Op dit moment ging zijn interesse uit naar de numismatiek.

Hij stond op, ging de kamer in en kwam terug met een olielamp en een klein geldbuideltje vol muntstukken.

„Deze munten wil ik aan het museum van Georgië nalaten,“ zei hij.

Hij toonde me de oude Colchische kopermunten en zilverstukken uit de perioden van de koninginnen Tamara en Rusudan en de koningen Lasja Giorgi, David Narini en Erekle II¹⁰. Die had hij allemaal gevonden op de bewaarplaatsen van de oude stad Dmanisi, de vesting Uplistsiche en het klooster Gelati.

⁹ Georgische benaming is Dzijwari.

¹⁰ Vorsten van Georgië.

Bekend met zijn onrustige levenswijze vroeg ik of hij van plan was Mtscheta nog ooit te verlaten.

„Waar en naar wie zou ik kunnen gaan, mijn jongen?

In de afgelopen twintig jaar heb ik twee vrouwen en al mijn kinderen begraven. Zelf sta ik nu met één been in het graf. Alleen de onuitwisbare liefde voor deze tempel bindt mij nog aan dit leven. Hier, in de schaduw van dit prachtige gebouw zorg ik voor de tempel die in mijn ogen niet alleen een huis van God is maar ook de onnavolgbare verwezenlijking van grote kunst, die, zoals je ziet, duurzamer is gebleken dan God in deze atheïstische tijden.

Zo leef ik tussen de graven en de geesten van onze voorvaderen. Dit jaar zijn de reparaties aan de tempel begonnen.

Zie je die steiger daar? Er moeten nog een paar vensters in de koepel gezet worden. De wilde duiven vliegen naar binnen en daarom heb ik als taak op me genomen de graven van Vachtang Gorgasal en Erekle II schoon te houden.

Veel betere mensen dan ik hebben hun leven voor deze tempel gegeven. Dertien eeuwen lang vielen hordes van onze vijanden deze muren aan. Saraceen Abul Kasim was de eerste die hem aanviel. Hij heeft de tempel geruïneerd en ontheiligd door hem als kamelenstal te gebruiken. Men herbouwde de tempel, waarna hij werd verwoest door de Seltsjoek Alp-Aslan. Nogmaals werd hij opgebouwd. Vervolgens weer vernietigd door Timoer Lenk¹¹ en verscheidene keren gesloopt door Sjah Tamaz¹² en Sjah Abbas¹³.

Een eeuw lang stroomde de regen door het lekke dak. Zelfs in de moderne tijd dacht niemand aan herstel. Pas de huidige regering, zij leve lang, heeft de moeite genomen om het dak van de koepel en de kantelen van de vestingmuur te renoveren. Langs de noordelijke gevel staan nog steeds steigers.

11 Een veertiende-eeuws Turks-Mongoolse krijgsheer en stichter van het Timoeridische rijk en de dynastie der Timoeriden.

12 Tahmasp I (1514 – 1576), sjah van Perzië vanaf 1524 tot 1576, de tweede sjah uit de dynastie van de Safaviden.

13 Abbas I de Grote (1571 - 1629), sjah van Perzië vanaf 1587 tot 1629, afkomstig uit de dynastie van de Safaviden.

Eén dezer dagen zullen de werklieden ruiten in de openingen van de koepel plaatsen en zal de missie van mijn verblijf hier zijn volbracht en, misschien dat van mijn bestaan ...” (Hij zei deze woorden met pijn in zijn hart.)

„Morgenochtend zullen wij deze steigers beklimmen en zal ik je iets laten zien dat je zeker zal inspireren.

Naar mijn mening moet het schone schrift worden ingezet ter verdediging van een verguisde held, mijn jongen. Laat een schrijver maar eens zijn licht doen schijnen over verzwegen heldenmoed. Op de noordelijke muur staat een tekst en een reliëf van twee mensen. Het is aan jouw inzicht en kunde hoe je het, al negen eeuwen in de steen verborgen, mysterie zult ontcijferen. Hierover tast men tot op heden in het duister.”

*

Die nacht wilde ik op het balkon slapen. De hele nacht woelde ik rusteloos in mijn bed. Nog half in slaap hoorde ik Dardimandi lawaai maken. Hij brieste, stampvoette en kauwde op hooi. Ik lag op mijn buik in het donker en verlangde hevig naar de dageraad om het beloofde geheim te ontrafelen.

Het aanbreken van de dag begon met het luidruchtige tjirpen van spreeuwen. Hoog boven mij uittorend stond de hagediskleurige Svetitschoveli in al zijn grootsheid te glinsteren in de zon. Die ochtend was de tempel mooier dan ik ooit had gezien.

Ik beklom de steiger aan de noordkant. Een onbekende kunstenaar had op de muur een menselijke arm met een tekendriehoek in zijn hand uitgebeeld, vergezeld van de volgende tekst:

“De arm van Arsakidze, dienstknecht des Heren, vergeef hem.”

Daarnaast bevond zich een uitgehouwen reliëf van twee vreemde mannen. Eén van hen was een baardloze jongen, gekleed in een Georgische tsjocha¹⁴. De andere was een oude man in Perzisch gewaad met een rare grimas op zijn boosaardige gezicht.

¹⁴ Kaukasische traditionele mannenkleding.

Toen ik van de steigers af kwam, keek Ekvtime mij met geknepen ogen glimlachend aan.

“De baardloze jongen is Konstantine Arsakidze en de oude man met de hamer in zijn hand is zijn meester, Parsman de Perziër. Ik zal je nog een ander portret laten zien dat door de tijd is vervaagd.”

Hij graaide lang in zijn binnenzak en haalde uiteindelijk een oude Georgische munt tevoorschijn.

Hierop stond een ruiter te paard met een valk op zijn linkerpols en een tekst in het oud Georgische Asomtavroeli-schrift: „Koning der Koningen Giorgi - het Zwaard van de Messias.”

Daar moest ik het mee doen.

Meer dan een jaar heeft dit verhaal in mijn ziel liggen rijpen totdat de woorden uiteindelijk, door mijn verbeelding bewerkt, vlees geworden waren en uit de wervelwind van eeuwen als een stralende mythe op het papier neerdaalden.

In het jaar dat Parsman de Perziër, op bevel van koning Giorgi¹⁵ de bouw van de derde kerk in Samtsche¹⁶ had voltooid, werd Georgië geteisterd door roeken.

Als een onweerswolk verduisterden zij het Oosten. Ze kwamen uit Sjrivan, zwermden uit over Kvemo Kartli, volgden de rivier de Mtkvari en vernietigden de ingezaaide akkers tot aan Basiani.

De koning ontbood Parsman en gaf hem opdracht de vogels te bestrijden.

In die tijd was Tbilisi in handen van de Saracenen. Ooit woonde Parsman aan het hof van de emir. In zijn jeugd had Bagrat Kouropalates¹⁷, de vader van Giorgi, hem echter als oorlogsgevangene meegenomen.

Parsman, meester van steenhouwers en metselaars, was bekend met de geheime wetenschappen en uitermate bedreven in de alchemie van de Arabieren; een buitengewone sterrenkundige, een uitstekende arts en een geweldige apotheker. Bijgelovigen schreven duistere verhalen aan hem toe. Men beweerde zelfs dat hij een draak had beteugeld en dat hij daarop zo snel als de wind door de bossen langs de rivier de Aragvi vloog.

Parsman en zijn leerlingen besteedden drie weken aan het bereiden van een speciale drank. Toen het wondermiddel uiteindelijk klaar was, werd het verdeeld onder de dorpsoudsten. Zij moesten hiermee kadavers insmeren en deze vervolgens in de bomen hangen.

De onverzadigbare vogels vielen op het rottende vlees aan en stierven. Daarna heerste er tot het eind van het jaar vrede in alle provincies van het land. Met de Byzantijnse keizer werd een vredesverdrag getekend. Padlon, de emir van Gjandzja, die reeds verschillende keren door Bagrat Kouropalates was verslagen, betoonde eerbied aan de koning. De hierop geattendeerde emir van Tbilisi hield zich wijselijk stil. De Saracenen hadden nog steeds de macht over het kasteel van Sjoeri.

15 Giorgi I Bagrationi, koning van Georgië 1014-1027.

16 Provincie in Zuid-Georgië.

17 Bagrat III, koning van Georgië 960-1014, had de Byzantijnse titel "Kouropalates".

Giorgi verzamelde al zijn moed en ging op inspectietocht naar Abchazië, Samtsche en Kartli¹⁸. Hij bouwde daar vestingsteden, zomer-paleizen en kerken en in de korte periode van vrede bereidde hij zich voor op lange oorlogen.

Op Nieuwjaarsdag¹⁹ was Giorgi met zijn gevolg in Mtscheta. 's Ochtends vroeg kwam de Katholikos²⁰ van Georgië om de koning eer te bewijzen. Hij kwam de slaapkamer van Giorgi binnen met een dienblad vol goud, zilver en edelstenen. Daarna bood hij de koning de kostbare icoon van Aminasjti en het Heilige Kruis aan in een met edelstenen versierde relikeschrijn, meegebracht uit de provincie Klardzjeti.

In de loop van de ochtend ontving de koning hoge edelen, hertogen²¹, legerleider²² Zviad, het hoofd van de bediening, het hoofd van politie, de opperrechter, zijn eigen hofkapelaan, zijn hofpenningmeester en zijn hofmeester. De jachtopziener bood de koning drie staalkleurige haviken aan, zeven valken uit Lazistan en een vergulde kop van een everzwijn. De hofstalmeester en de drie hertogen schonken hem elk zeven paarden. Daarnaast overhandigden de hertogen aan de koning kokers met verschillende soorten pijlen: voor grote en kleine roofdieren, voor vogels en ook pijlen met een brede punt, speciaal voor in de oorlog.

De ruwharige hertog Mamamze, die door zijn robuuste bouw en grote moed “de Leeuwenman” werd genoemd, nam een bundel pijlen, keek met zijn groengrijze, doordringende ogen naar de man op de troon en zei:

“Moge de Schepper U lang doen regeren, mijn koning, en laat deze pijlen het hart doorboren van een ieder die Uw heerschappij bedreigt. Verdoemd is elke vijand en verrader van Uw troon.”

Weliswaar was Giorgi zwijgzaam van aard, hij was daarnaast ook zeer oplettend. Zijn blik, zo scherp als een zwaard, staarde terug in de groengrijze ogen, die onder dikke witte wenkbrauwen onrustig heen en weer schoten als een paar nerveuze veldmuizen.

18 Provincies van Georgië.

19 Volgens de oude Georgische kalender was dit op 1 september.

20 Katholikos- Patriarch is het hoofd van de Georgische Orthodox-christelijke Kerk.

21 Oorspronkelijke Georgische titel is Eristavi.

22 Oorspronkelijke Georgische titel is Spasalar.